

Kanal : Bozlu Art Project
Başlık : Çağdaş Türk Ressamları - 12.Bölüm, Prof. Balkan Naci İslimyeli
Konuşmacı : Prof. Dr. Balkan Naci İSLİMYELİ, Orhan Çelik
Video Adresi : <https://youtu.be/UvYrtQnEfSE>
Yayın Tarihi : 2 Nisan 2017

BOZLU ART PROJECT

Orhan Çelik: Çağdaş Türk Ressamları bu hafta 1947 yılında Adapazarı'nda dünyaya gelen, sanatın her alanında işler üreten bir ressamın atölyesine konuk oluyor. Profesör Balkan Naci İslimyeli hoş geldiniz.

Balkan Naci İslimyeli: Hoşbulduk.

Orhan Çelik: Atölyeniz Cihangir'de, kaç yıldır buradasınız? Neden Cihangir'i tercih ettiniz?

Balkan Naci İslimyeli: Valla 20 yılı geçti. Amerika'dan döndüğümde Bebek'teki atölyemi kapattım. Hep gözüm Cihangir'deydi. Geniş, ferah bir daire bulurum umuduyla tekrar o gözde semti bir taradım ve tesadüfen iki dairesi; Cevher Sarayı boştu. Hemen kiraladım ve akabinde Bebek'den buraya taşındık. Bebek'te de çok mutluydum, çok verimli bir 30 yıl yaşadım, öğrenciliğim dahil. Cihangir'e gelişi o gelişi. Cihangir daha toparlandı, daha geliştirdi. Hatta fazla geliştirdi bir anlamda ama ben Cihangir'i İstanbul'un tacı gibi görüyorum.

Orhan Çelik: Sanatçıların zaten oturduğu bir platform gibi bir yer aslında burası.

Balkan Naci İslimyeli: Öyle, öyle ama herhangi biri için de olağanüstü bir semt. Bir defa panoramik oluşu çok ayrıcalıklı bir şey. Ayrıca da Osmanlı'ya bakışı beni çok etkiledi yani bizim evimizden Topkapı falan da görülüyor. Yani İstanbul'da yaşamak, İstanbul'un tarihi ile yüz yüze gelmek, yüzleşmek içinde yaşamak demek. Bunu da size Cihangir semti sağlıyor. Her yere yakın. Karaköy'e iniyorsunuz, yürüyerek Eminönü, hatta Beyazıt'a kadar uzanıyorsun ki benim öyle yürüyüşlerim vardır. Eşim dostum çok sık görüşmesek de sanatçıların çoğu burada. Çok güzel ve semt karakteri.

Orhan Çelik: Burada mutlusunuz.

Balkan Naci İslimyeli: Çok mutluyum. Hiç artık yer değiştirmeyi düşünmüyorum.

Orhan Çelik: Resim tutkunuz nasıl başladı? Aile, akademiye gideceğim deyince nasıl bir tepki verdi?

Balkan Naci İslimyeli: Ailede bir tepki olmadı çünkü babam karikatüristti aynı zamanda. Dedem doktor olmasına rağmen sanata çok yatkın biriydi. İşte hat sanatıyla çok iç içeydi, resim yapardı. Yani evde bir sanat havası olduğu için hiç zorlamadım.

Orhan Çelik: Memnun kaldılar hatta.

Balkan Naci İslimyeli: Bir de genetik olarak zaten bir yatkınlık oluyor. Öyle bir donanımla doğdum yani. Babam da hiç karşı çıkmadı doğrusu ama yer yer endişe ettiğini seziyordum ben. Hele bizim dönemimizde resimle yaşamak çok çetin bir mücadele gerektirdiği ve bunu kendisi de yaşadığı için aynı kaderi paylaşmamı istemiyordu. Bir de çok duygusal, şair ruhlu bir çocuk hayatla mücadelede ne kadar başarılı olur, incinir, kırılır, yok olur endişeleri vardı. Babamı ikna ettim sonunda, yani göstererek mücadelemi, ikna ettim. Sonucundan çok memnun oldu tabii. Ummadığı bir direnç gördü benden.

Orhan Çelik: Sanat içinde zaten büyüdünüz ve bu teşvik etti bu aile içindeki sanat.

Balkan Naci İslimyeli: Şüphesiz, şüphesiz.

Orhan Çelik: 67 yılında akademiye giriyorsunuz ve birincilikle bitiriyorsunuz. O süreç nasıldı? Nasıldı o dönem, akademi yılları?

Balkan Naci İslimyeli: Akademi yılları çok güzeldi benim açımdan. Bir yuvaya kavuşturdum, yeni bir yuvaya kavuştum. Varlık nedenimi geliştirebileceğim bir alan buldum ama çok gerilimli yıllardı o yıllar. Öğrenci hareketlerinin içindeydim yoğun olarak. Dolayısıyla dört dörtlük bir öğrencilik, öğrenim süreci yaşadığımızı söyleyemem. Bu siyasi gerilimlerle bölünmüş yer yer bir dönemdi. Onun da hoş bir yanı vardı çünkü kuşak olarak varlığımızı hissediyorduk. Gücümüzü, etkinliğimizi hissediyorduk. Bu yaptığımız işlere de yansıyan bir özgüven sağlıyordu hepimize. Her şeye rağmen çok mutlu anılarla geçti öğrenciliğim, çok şey kazandım.

Orhan Çelik: Hocalarla aranız nasıldı? Nasıldı hocalar?

Balkan Naci İslimyeli: Hocalarla aram yani sonuç olarak çok iyiydi de aldığım notlar açısından hep kavgalaşırdım, bir çelişirdim. Biraz huysuz bir öğrenciydim. Yani buyurulanları yapmazdım, öğrendiklerimi sorgulardım.

Orhan Çelik: Dik başlı, kendi bildiğini...

Balkan Naci İslimyeli: Antitezler ortaya koyardım, biraz ukala bir öğrenciydim doğrusu. Buna rağmen severlerdi çünkü işe bağlılığımı görürlerdi.

Orhan Çelik: Özgüveninizi belki.

Balkan Naci İslimyeli: Evet, evet. Üniversite aslında bir tartışma ortamı. Arkadaşlarıyla, hocalarınla, hayatla yüzleştiğin ve enerjinin boşalması gerektiği bir alan. Hem bedensel hem ruhsal hem zihinsel olarak öyle bir ortam. Gerçekten o zaman öyleydi üniversiteler. Hocaların böyle bir otorite alışkanlıkları ve sizi sınırlayan despot karakterleri falan yoktu. Gayet iyi geçinirlerdi.

Orhan Çelik: Kreatif bir jenerasyondum aslında zannediyorum sizin jenerasyon, o jenerasyon öyleydi yani.

Balkan Naci İslimyeli: Evet, evet.

Orhan Çelik: Hocalar da donanımlı ve bir şeyler yapmaya, üretmeye çalışılan dönemlerdi.

Balkan Naci İslimyeli: Evet, evet ama bir gözü sanatçıların toplumun içindeydi. Biz aktif olarak gelecek bir dünya ve Türkiye kurmanın da sanatla gerçekleşebileceği umundaydık. Bu güzel bir şeydi.

Orhan Çelik: Evet. İlk kişisel serginizi aslında lisede açıyorsunuz ve 1970 yılında artık akademiye girdikten sonra açıyorsunuz, bir yetişkinlikle açıyorsunuz, yani yetişkin olduğunuz dönemde. Nasıldı ilk serginiz?

Balkan Naci İslimyeli: İlk sergim tabii benim daha ilkokuldan başlayarak yatkınlığım dikkati çekmişti. Hep olur ya böyle öğrencilerin seçkin işleri panolarda sergilenir, hep panolardaydım. O devam etti lise dönemine kadar. Sonunda resim hocam, Niger Urgay, çok sevdiğim ve Nevzat Kırđar. Hepsi çok severlerdi, hatta fen dersleri hocalarından beni korurlardı o dönem. “Bu çocuğun üstüne fazla gitmeyin, bu işte sanatçı olacak” falan derlerdi. Onlar da bana geçer not hatır için verirlerdi çünkü fen derslerim iyi değildi doğrusu. Niger Hanım’ın şeyi ile, teşviki ile belediyenin galerisinde ilk kişisel sergimi açtım. Belki Aydın’da bile açılan ilk kişisel sergiydi. Aydın Lisesi çok iyi öğrenci yetiştiren bir liseydi. Hala öyle mi bilmiyorum ama üniversiteye giriş sıralamasında önlerde gelen bir üniversiteydi. İlk sergimi böyle açtım. Lokal bir ilgiydi ama çok yoğundu ve çok yönlendirici oldu.

Orhan Çelik: Satıldı mı hiç ilk serginizde resim?

Balkan Naci İslimyeli: Yok. Hayır yani söz konusu bile değildi öyle bir satış, söz konusu bile değildi. Aldığım tepkilerden ufak ufak bir şeyler öğrenmeye başladım çünkü sanatın kitlelere açılması, kamuya açılması bir diyalog süreci başlatıyor yani seyirci ile sanatçı arasında dostane bir ilişki.

Orhan Çelik: Köprü oluşturuyor.

Balkan Naci İslimyeli: Onlar bir şey öğreniyor, siz onların tepkilerinde bir şeyler alıyorsunuz. Bu geri dönüşler, geri bildirimler hala sürüyor. Becerikli, beceriksiz birtakım temaslar oluyor ama ilgilenmeleri bile sanatla benim için yeterli. Bugün için bile söyleyebilirim ki giderek azalan bir ilgi var.

Orhan Çelik: Evet.

Balkan Naci İslimyeli: Olanakların çok çoğalmasına rağmen, galerilerin vesairelerin.

Orhan Çelik: Ben bunu biraz da çekingenlik olarak yorumluyorum çünkü bundan 10 yıl önce kadar VIP davetiyeler çıkmaya başladı çok ünlü ressamların sergilerine sadece davetiye ile giriliyordu. Halk oradan aslında bir çekingenlik oldu. Alırlar mı, almazlar mı diye ve yabancılaştı aslında. Mesela bugün az çok böyle bir iş çıkışı 6’da kokteyller başlıyor, gidip şöyle geziyorlar ama bu da evet azalıyor gibi yani.

Balkan Naci İslimyeli: İşte galerileri dinliyorum.

Orhan Çelik: Üzücü.

Balkan Naci İslimyeli: O oradan çıkardığım bir sonuç bu. Çok az geziliyor diyorlar genellikle sergiler.

Orhan Çelik: Evet.

Balkan Naci İslimyeli: Onlar da böyle alıcı kesmeye yöneldiler.

Orhan Çelik: Evet.

Balkan Naci İslimyeli: Bir de resim soyutlayıcı bir sanat yani bir matematik kafası gerektiriyor. Bir sinema gibi kolayca yorumlanır, hakkında bir şey konuşulur, yani soyutlamacı bir zihin gerektirdiği için biraz çekingendir insanlar resim sanatına karşı. Edebiyat üzerine konuşur, yalan yanlış sinema üzerine-

Orhan Çelik: Doğru.

Balkan Naci İslimyeli: -en çok konuşur. Ama en ürktükleri sanat resimdir. Onun hakkında en donanımlılarımız bile abuk sabuk konuşurlar.

Orhan Çelik: Doğru. Eleştirinin geldiği nokta öyle ama hakikaten.

Balkan Naci İslimyeli: Abuk sabuk konuşurlar ya da klişelere överler ya klişelerle yererler. Bakarsınız iyi eğitilmiş, mükemmel insanlardır ama resme toslarlar açıkçası.

Orhan Çelik: Siz kişisel sergilerinizi açarken neyi önemsiyorsunuz daha çok? Nasıl hazırlanıyorsunuz kişisel sergilerinize?

Balkan Naci İslimyeli: Sergi benim için bir sonuç oluyor. Benim için öncelikli olan şey; kafama takılan bir sorunun biçime dönüştürmesi. O tezin, o sorunun yeni, dinamik, sarsıcı bir görselliğe kavuşabilmesi, kendi omurgama eklenilebilmesi ve yeni bir söz söylemesi. Onun için her sergi bir deney, risk, bir atak süreci benim için. Benim ölçülerim bunlar. Bunlara göre tamamladığım zaman resmimi huzur içinde sergilerim. Yani bir galeriye göre, bir mekâna, bir topluluğa göre, bir talebe göre resim yapmak huyum hiçbir zaman olmadı.

Orhan Çelik: Sizi enterese eden bir olay, konu, bir kültür şeyini bir seri halinde çıkarıyorsunuz tematik biçimde aslında.

Balkan Naci İslimyeli: Evet, evet. Ama her zaman temel izleğim insanın varlık sorunları oldu çünkü insan varlığını her yeni dönem içinde, her yeni ahlak içinde, her yeni süreç içinde yeniden yapılandıran, uyum zorunluluğu nedeniyle olsun, beyni öyle gerektirdiği için olsun; bir canlı. Benim için bu çok önemli. İnsanın değişik iklimlerde varlık mücadelesini, sonuçlar veya onu nerelere ittiği. Yani felsefi bir resme yatkınım ben. Düşünsel bir şeyi hatta sosyolojik boyutu olan bir şeyi resimle ifade edebilmek, resmin kendine has temalarından her zaman uzak durdum. Bu yüzden de hocalarla çelişirdim. “Bu resme gitmez” derlerdi mesela. Niye gitmesin? Bugünün sanatı hepsini içeriyor.

Orhan Çelik: Bir de siz kreatif işler yaptığınız için hani temel resim eğitimin dışında hep kuralların dışında çalışıyordunuz, sevmiyordunuz kuralları aslında bir nevi.

Balkan Naci İslimyeli: Aynen, aynen, aynen. En, kural getirmez sanatçı, getirse bile kendi kurallarını getirir ancak. O kuralları getirme ve bozma iradesi yine kendisine aittir. Dışarıdan bir müdahale kabul etmez.

Orhan Çelik: Evet.

Balkan Naci İslimyeli: Bizim jenerasyon özellikle. Gerçi hepsi sununda mağlup oluyorlar bu piyasa taleplerine çünkü sizi forme eden, biçimlendiren dış baskılar var. Bu koleksiyonerlerden geliyor, efendim kritiklerden geliyor, eleştirmenlerden geliyor, seyircilerin tümünden geliyor. Geliyor da geliyor. Yani bir toplumun önüne çıktığınız zaman çok farklı skalalarda tepkiler alabiliyorsunuz ama bunların hepsini tatmin edecek bir sonuç düşünülemez. Tabii sanatçının seçtiği gider resimler, satılabilir resimler oluyor. Hele bugünün ekonomik boyutlarında devasa bir sektör oldu çünkü sanat. Bunlara ayak uydurmak zaten zor, belki de çok kolay. Zoru seçen aslında belki benim. Belli bir kimlik politikası giderseniz, yani ne bileyim, sürekli kuş çizip kuş ressamı olmak, kelebek çizip kelebek ressamı olmak vesaire gibi. Yani belli popülist temalarla tanınır olmak; değişkenliği, dinamizmi öldüren bir şey. Sanatın en güzel yanı farklı bir şey yapılabilmesi.

Orhan Çelik: Çeşitli ve geniş olması.

Balkan Naci İslimyeli: Farklı bir şey. Hayatta her gün herkes aynı şeyi yapıyor. Benim babam bürokrattı. Onun hayatını izler sıkılırdım çok, inşallah ben böyle olmam derdim. E ama resimde de oturup bir bürokrat gibi her gün aynı şeyi yaparsanız bir yazgı gibi, onun adı sanat oluyor mu bilmiyorum. Ben, ben öyle bir sanatçı olmadım hiçbir zaman.

Orhan Çelik: 75 yılında Avusturya'ya gidiyorsunuz Avusturya hükümeti bursu ile. Siz mi seçtiniz Avusturya'yı ve neler kattı Avrupa size?

Balkan Naci İslimyeli: O zaman Avusturya hükümetinin öğrenci bursları vardı. Salzburg kaynaklı burslardı bunlar, en popüler burslardan biriydi. Ona başvurduğum ve kazandım. İlk yurtdışı çıkışım, davetim öyle oldu. Salzburg uluslararası bir organizasyondur. Her ülkeden öğrenciler, seçkin öğrenciler davet ediliyordu. Ben orada litografi yaptım. Taş baskı denedim. O sırada Türkiye'deki aklıma takılan konulardan biri de halk taş baskı resimleriydi. Dolayısıyla litografiye bir sempati vardı. Orada çalıştım ve çok hoş birkaç ay geçirdik Salzburg'da.

Orhan Çelik: Hiç temelli kalmayı düşündünüz mü Avrupa'da ya da orada?

Balkan Naci İslimyeli: Hayır, düşünmedim. Avrupa bana her zaman çok steril gelmiştir. Yani kuralları, yapısı, davranış biçimleri, kültürü kolay kolay değişmeyecek katılıkta, aynı zamanda mükemmellikte geliyordu. Ben perfect şeylerin kolay değişemeyeceğini düşünen biriyim. O yüzden şey yapmadım, Avrupa'yı çok sevdim, her yerini gezdim sonra bütün klasikleri gördüm, tattım, alacağımı aldım sonra buraya döndüm. Bana daha başka ülkeler gerekiyordu. Daha dinamik.

Orhan Çelik: Zaten 89 yılında New York'a gidiyorsunuz. Çağdaş sanat üzerine araştırmalar yapıyorsunuz.

Balkan Naci İslimyeli: Evet.

Orhan Çelik: O süreç nasıldı? O dönemin Amerika'sında, New York'unda sanat nasıldı?

Balkan Naci İslimyeli: Ondan önce İtalya'ya gittim, İtalyan hükümetinin bursuyla. 2 yıl.

Orhan Çelik: İkinci burs.

Balkan Naci İslimyeli: 2 yıl Floransa'da, akademisinde çalıştım. Bir tür yüksek lisans gibiydi o. Floransa en donanımlı şehirlerinden biri ama dediğim gibi bana büyük faydalar sağlamasına rağmen, o Katolik atmosferde bir hayat geçirmeyi hiçbir zaman düşünmedim ama İtalya'yı köşe bucak dolaştım. Tutkulu olduğum Caravaggio'nun sanatını köy köy, kent kent izledim. Çok güzel bir dönemdi, harikulade bir dönemdi. Avrupa kültürünü İtalya'yı merkez edinerek, bütün ülkeleri dolaşarak taradım diyebilirim. O Avrupa gerekli şeyi bana verdi, tadı verdi, keyfi verdi.

Orhan Çelik: Desen resim sanatında ne kadar önemli?

Balkan Naci İslimyeli: Desen çok önemli tabii. Ben deseni bir resim altlığı, boyanın altında hazırlanan bir süreç olarak görmüyorum. Bir taslak, eskiz olarak görmüyorum. Desen bugün başlı başına bir ifade biçimi. Boyayla karışması, birleşmesi gerekmiyor. Tek başına çizimin bir ruhu var. Resim sanatının başlangıcı da öyle. Bütün mağaradaki şeyler, mağaralardaki insanoğlunun yarattığı şeyler çizgiyle ifade edilmiş. Renk sonradan girmiş, ton sonradan girmiş. Onun için ben sadeliğe de çok önem veren bir sanatçı olduğum için resim alanında, minimal ruhunu, deseni, çizginin her zaman çok çok sevmişimdir. Benim karakalem dönemim de zaten o sevginin bir şeyi, yansıması.

Orhan Çelik: Bir ressam bugün yeteneksiz çağdaş deniliyor demiş röportajında. Siz ne düşünüyorsunuz? Bugün yeteneksiz çağdaş deniyor mu? Ya da çağdaş sanat ne ifade ediyor?

Balkan Naci İslimyeli: Sanıyorum çağdaş sanatı küçümsemek için söylenmiş bir laf. Tabii bunun tartışılacak bir yanı yok, tartışmaya değer bir yanı yok. Her alanda yeteneksiz ve yetenekli sanatçılar olabilir. Bağlandığı tür, biçim onun yeteneksizliğini örtmez. Klasik de yapsa modern de yapsa bu belli olur ama resim sanatının bugün görsel sanatların diyeyim, güncelliğini çokça istismar edildiğini de görüyoruz çünkü bir şeye sanat eseri demenin mali şeyleri de var. Mesela bir yapıta, 1 milyonluk bir yapıta fiyat etiketini gördükten sonra kolay kolay kötü yapıt diyemiyorsunuz. Dolayısıyla resmin değerini, sanatın değerini belirleyen sanatın üstünde ve dışında çok büyük bir yapılanma var. Bu tabii koleksiyonerler dahil, yetişen yeni kuşaklar dahil herkesi de kafa karışıklığı yaratabiliyor. Bu klasik dönemde de vardı. Alanın kötülere, göz boyayıcıları sanatın her döneminde olduğu gibi otoritelere yaklaşp da unvan kazanan, onlardan para kazanan her zaman olmuştur. Bugün belki biraz daha çokça oluyor. Bu, bunlar tartışmaya değer şeyler değil. Önemli olan iyi bir kültür, sağlam bir kültür, hakiki olanı ayırt edebilen kültür. Yani eleştirmeniyle, halkıyla, izleyicisiyle, kurumlarıyla, karıştıran, kafası karışık değil ama öz olanı ayırt edebilen kültürler.

Orhan Çelik: Siz sanatın her alanını kullanıyorsunuz. Kıyafet de tasarımı yaptınız, fotoğraf çekiyorsunuz, yazın sanatı, işte kolaj, resim... Bunlar arasında nasıl gidip geliyorsunuz? Yani nasıl diyeyim, nasıl seçiyorsunuz, nasıl tutuyorsunuz kendinizi? Hepsine nasıl vakit ayırıyorsunuz?

Balkan Naci İslimyeli: Bir defa bu bu da büyük bir risk. Her malzemeye hâkim olabilmek, bununla bir üslup bir bütünlük kurabilmek ciddi risk. Ben bu riski almakta büyük bir haz duyuyorum her zaman. Çok mutlu oluyorum. Değişik bir malzemeyle boğuşmak, onu tuşe etmek yani onu dize getirmek benim hoşuma gidiyor. Ben malzemeye şöyle bakıyorum; düşündüğüm sorun, konsept hangi malzemeyle daha kolay dışlaştırılabilir, hangi malzemeyle bu sorunu daha

açıkça ifade edebilirim veya hangi malzemelerin ilişkisinden toplamıyla bunu anlatabilirim, zenginleştirebilirim? Mesela giysi, giysi tasarımı kıyafet üzerine çok düşündüğüm için çünkü bugün öyle bir toplumda yaşıyoruz ki kimliğimizi belirleyen şey bizim edindiğimiz değerler değil, görünür şeyler, üstümüzde taşıdığımız şeyler. İnsanların bize ve bize verdikleri değerler bunlarla belirleniyor. Üstümüzdeki markalara bakıyorlar giydiğimiz şeylere bakıyorlar. Sınıfsal katmanların hangisini temsil ettiğimizi acele bir bakışla çıkarıp ona göre davranıyorlar. Ben bunu tersyüz etmeyi düşündüm. Adı “Matah”dı serginin, Mahmutpaşa ve Tahtakale’nin karışımından oluşan bir isim, oradan topladığım çok ucuz, çok sıradan malzemelerle çok şık bir atmosfer yaratmaya çalıştım. Yani değerlerini parayla oluşturan bir sistemi imha etmeye çalıştım.

Orhan Çelik: Sanat, sanatın gücüyle.

Balkan Naci İslimyeli: Sanatın gücüyle.

Orhan Çelik: Bir eserinizi beğenmeyince ne yapıyorsunuz? Atıyor musunuz? Kenara koyuyorsunuz, günü gelince düzeltiyor musunuz?

Balkan Naci İslimyeli: Pencereden atıyorum veya sokakta toplayıp yakıyorum. Bunlar işin şakası. Aslında beğenmediğim bir resmi atmam, göstermem. Bir kenara koyarım ama imha etmem. Bir insanın iyi günü, kötü günü de onun günleridir, onun hayatının bir parçasıdır. Bir anı olarak saklarım ama eğer onun düzeltilebilecek yönleri varsa tekrar ele alırım. Yani bir dinlendirme vardır bir resmi, gözünüzü yorgunluğundan korumak, ters çevirip bir kenara koymak vardır. Bir de asla dönmeyeceğinizi bilerek ama yine de saklamanın faydalı olacağını düşünerek bir kenara koymak vardır. Ben ikisini de yaparım resmine göre ama beğenmediğim resmi halkın önüne çıkarmam, göstermem. Bu bana ait bir şey.

Orhan Çelik: 96 yılında profesör oluyorsunuz artık. Sizi profesörlüğe iten şey neydi? Yani neden akademik bir kariyer istediniz sanatçı olmanın yanında?

Balkan Naci İslimyeli: Şimdi bir defa genç ruhluym ben her zaman yani ruhen yaşlanmadığımı düşünüyorum. Yaptıklarından da onu görüyorsunuz. Gençlerle olmak beni her zaman mutlu etti. Bir şey vermek, düşüncelerinizi paylaşmak, karşınızdakinde onun sonuçlarını görmek, onların büyüüp yeşerdiklerini görmek. Bunlar çok mutluluk verici bir şey. Aynı zamanda, bir farklı kuşaklarda dost birikiminiz oluyor. Hem iş arkadaşı hem hoca-öğrenci ilişkisi hem de eskimeyen bir dostluk kalıyor. Bunlar çok güzel şeyler ama bunların yanında ekonomik anlamda da korunmak istedim doğrusu çünkü bizim dönemlerde, hala öyle, dünyanın her yerinde de öyle.

Orhan Çelik: Bir altın bilezik gibi aslında.

Balkan Naci İslimyeli: Resimle yaşayan çok az sanatçı var. Mutlaka bir desteğe ihtiyacı var. Çok varlıklı bir aileden de gelmediğim için, gelsem bile bunu kullanmak istemediğim için okulda kalmanın, asistan olarak başlamanın çok daha iyi olacağını düşündüm. Beni piyasa taleplerinden koruyacaktı, taviz vermektan koruyacaktı.

Orhan Çelik: Bir özgürlük oluşturunca.

Balkan Naci İslimyeli: Bir de bütün burslarımı, yurtdışı imkanlarımı kariyerim sayesinde kazandım. Tabii bir şey kanıtlıyorsunuz da sizi davet ediyorlar, burs veriyorlar ama dışarıdan

bunların imkânı, kazanmanız mümkün değil. Böyle bir imkân yoktu, bugün de yok. Onun için profesörlük, yani sürecin bir parçası olarak geldi. Benim “profesör olayım, aman büyüyeyim de profesör olayım” diye, benim derdim her zaman iyi sanatçı olmaktı. Böyle anılmaktır.

Orhan Çelik: Zorluklarla karşılaştınız mı hiç bu süreçte, profesörlüğe giderken?

Balkan Naci İslimyeli: Oldu tabii. Kariyer hayatında, akademik hayatta türlü sürtüşmeler, çekememezlikler hatta komplolarla karşılaşabiliyorsunuz çünkü bir yarış alanı yetenek. Üzülerek söyleyeyim ki sizle aynı eforu sarf etmeden, aynı başarıları elde etmeden unvan elde etmiş olan pek çok insanla beraber yaşadım o kurumlarda. Dolayısıyla adil bir yükselme süreci olduğunu söyleyemem. Mücadelelerle dolu, hatta iyilerin cezalandırıldığı bir süreç oldu, başarılıların cezalandırıldığı bir süreç oldu. Ben onlardan biriydim. Her yerde olduğu gibi başarılı insanların talihsizliği azınlık olmaları. Dolayısıyla genel oy çoğunluk sizi fırsat buldukça ezmeye çalışır, bunları insan gençken atlatıyor.

Orhan Çelik: Siz nasıl çalıştırıyordunuz öğrencilerinizi akademide? Hala nasıl çalıştırıyorsunuz?

Balkan Naci İslimyeli: Benim için bilek eğitiminden çok, entelektüel eğitim çok önemli. Yani kafaca gelişmeleri, beyinle el koordinasyonunun çok sağlam olması. Ben sanatı hiçbir zaman beceri düzeyinde almadım. Sanat bir ruh meselesi. Bir defa içtenliğiniz olacak, hakiki olacaksınız. Aynı zamanda talip olduğunuz sorunlar üzerine gerçek bir araştırmacı olacaksınız, bir entelektüel yanınız olacak. Bununla besleyeceksiniz beyninizi. Eliniz o beyne hizmet edecek, bu arada içinizi de dinleyeceksiniz tabii. Yani kalbinizden çıkış yapıp beyne ulaşan, oradan elinize komut veren bir sistem. Her zaman bunu izledim ben, yani öğrencinin bir defa hakiki olması çok önemli. Onun kimliği, kişiliği, kendine bile itiraf edemediği sorunları, sorunlarından utanmaması, itiraf edebilmesi, ki sanat budur. Her zaman herkesin sorunları vardır. Sanat için bunları mazeret değil imkân olarak kullanabilmesi çok önemli. Bu süreç sanatçıları rahatlatıyor. Bir terapist gibi, bir psikolog gibi çalışmanın öğrenciye getirdiği şeyler var, rahatlıklar var.

Orhan Çelik: Yine aynı şekilde yüksek lisans yapmak isteyen ve doktora yapmak isteyenlere de genel hani bu yolda ilerlemelerini tavsiye ediyor, eder misiniz? Ediyor musunuz, öyle mi yapıyorsunuz yani?

Balkan Naci İslimyeli: Kesinlikle. Yani benim atölyemden gelişen sanatçılar resme, sanata başka gözle bakıyorlar ve o bakış yerleşmişse kalplerinde ve beyinlerinde aynı süreçle, tezlerle yüksek lisans yapıyorlar. Süre yetmiyorsa onlara, eğitim süreci. Bazısı da diyor ki “ben alacağımı aldım, artık hayatın içinde bunu sürdüreyim”. Ona da saygı duyuyorum.

Orhan Çelik: Ressam arkadaşlarınızla, sanatçı arkadaşlarınızla görüşüyor musunuz? Dostluklarınız devam ediyor mu?

Balkan Naci İslimyeli: Dostluklarımız elbet devam ediyor ama temas olanakları azalıyor çünkü insanlar zaman daraldıkça, yaşlandıkça projelerine bir panik içinde sarılıyorlar. Öyle ilk gençlikteki gibi “oh zamanım var, bugün yapmam da yarın yaparım” şeyi de kalkıyor, rahathlığı da kalkıyor. Dolayısıyla bir de şehrin zorbalığı, üzerimizdeki hakimiyeti. Ulaşım, kent yorgunluğu ve ruhsal yorgunluk da birtakım buluşmalara engel oluyor. Allah’tan sergilerde mergilerde, tabii ki çok yakın ilişkide olduğum sanatçılar var ama özleyip de görüşemediklerim de var. Böyle.

Orhan Çelik: Balkan Naci İslimyeli'nin bir günü nasıl geçiyor? Neler yapıyorsunuz?

Balkan Naci İslimyeli: Şimdi benim birkaç alanda yazarlığım var, şairliğim var, fotoğrafçılığım var, ondan araştırmacılığım var.

Orhan Çelik: Aşçılığınız?

Balkan Naci İslimyeli: Aşçı maalesef ama damak tadım iyidir. Bütün bunlara proje dahilinde, mesela bir sergiye hazırlanıyorsam bütün günümü, zamanımı o alıyor ama rahat bir dönemimdeyse okumaya, yürümeye, belli semtlerini çok severim İstanbul'un mesela buradan inerim Karaköy'e yürüyerek, oradan köprüden Eminönü'ne, oradan hayran olduğum Kapalıçarşı'ya vesaire böyle İstanbul'da gözde yerlerim vardır. Hem yürüyüşümü yaparım hem orda hayatın ürettiği yeni malzemeleri, ilhamları hem kamerayla hem kendi gözlümle tarayıp dolu dolu eve gelirim. İşte onların getirdiği uyarılar, zenginlikler... Okumalarımı tematik okurum ben. Orda da mesela bir temaya takarım, onunla ilgili kitaplarım. Bir de tez yönetirken doktora ve yüksek lisans tezlerimi, öğrencilerime tavsiye ettiğim kitaplar kadar o konuyla ilgili tavsiye edebileceğim kitapları da taramam gerekir. Onları da okurum. Böyle dolu geçer günlerim.

Orhan Çelik: Aslında öğrenciler ders çalışırken siz de bir nevi ders çalışıyorsunuz.

Balkan Naci İslimyeli: E hocalığın güzel yanı o yani. Sizi taze tutuyor çünkü her gün aynı sözlerle aynı konularla her dönem öğrencinin karşısına çıkmaktan ben utanırım. Ya zaten o tekrar sıkıcı, ben çabuk sıkılan bir adam olduğum için sanatımda da hep böyle kendini yenileyen, yenilemek için bahaneler arayan, enstrümanlar arayan, malzemeler arayan biriyim.

Orhan Çelik: Yeni projeleriniz neler? Var mı sergi, kitap vesaire?

Balkan Naci İslimyeli: Şimdi kitaplarımı düzenliyorum. Bir denemelerim var, bir öğrencilerime verdiğim derslerin yazılı metinleri var. Onlar da bir tür deneme kitabı sayılabilir. Bugüne kadar yaptıklarımı bölümlere ayırdım. İşte kolajıydı, boyasıydı, enstalasyonuydu, performansıydı falan bunları ciltler halinde topluyorum bir box içinde, kutu içinde sunulacak.

Orhan Çelik: Bir ansiklopedi gibi.

Balkan Naci İslimyeli: Yani onlar her dönemini, o kutuyu alanlar her dönemine ilişkin bir kitap bulacaklar içinde. Onun yanında sinema hazırlıklarım var, sinemaya çok tutkunum. Pek çok sinopsisim var. Onlara işte-

Orhan Çelik: Senaryoya mı?

Balkan Naci İslimyeli: Evet, senaryo. Çekime de şey yapabilirim, zaten sinema ve sanatlar konulu bir ders açtım bu sene. O benim çocukluk tutkum.

Orhan Çelik: Sinema ve resim zaten yakın birbirine. Ünlü yönetmenlerin bazıları ressamdır.

Balkan Naci İslimyeli: Çok yakın tabii ve hemen fark ediyor tabii ressam yönetmenlerin sineması. Hemen fark ediyor, onun için öyle de bir hazırlığım var. Dolayısıyla kitaplar ve projeler,

büyük sergiler artık düşünüyorum. Yani küçük galerilerde 3-5 kişinin gezebileceği sergiler değil de büyük kitlelerin tadını çıkaracağı-

Orhan Çelik: Büyük alanda.

Balkan Naci İslimyeli: Büyük alanlarda sergiler yapmanın daha...

Orhan Çelik: Sığamıyorsunuz artık o küçük galerilere mi?

Balkan Naci İslimyeli: Evet, evet, evet. Bir de yani çabanız, mesajınız yeterince ulaşmıyor endişesi de taşıyor. Benim için paylaşılması önemli sanatın. Satılması, edilmesi elbette satılıyor, ediliyor yer yer falan ama benim endişelerim bunlar değil. Benim endişelerim; içimdeki enerjiyi her zaman dışa vurmak ve yenisine yer açmak. Nefessiz bırakmamak kendimi.

Orhan Çelik: Çok teşekkürler bizi konuk ettiniz, ağırladınız.

Balkan Naci İslimyeli: Ben de teşekkür ederim.

Orhan Çelik: Çağdaş Türk Ressamları bu hafta Profesör Balkan Naci İslimyeli'nin atölyesine konuk oldu. Haftaya başka atölyede görüşmek üzere, hoşça kalın.

***** Video burada sona eriyor. *****